

Felelős szerkesztő és kiadó: Dr. MAYER OSZKÁR.

IV. Évfolyam.

Ujvidék, 1913. november 9. vasárnap

79. szám.

Dr. SZLEZÁK LAJOS

országgyűlési képviselőnk

beszéde a képviselőházban.

Mig az új hónapok — a koalíciós idő-
ben különösen — a költségvetési vitáknál
szokták programbeszédeiket megismételni, s
bombasztikus, hazafias frázisokban tanujelét
adni annak, hogy beszélni tudnak, addig a mi
képviselelőnk egy komoly és szakmájába is
vágó tárgynál — s ott is egy részletkérdésnél
— az esküdtzéki javaslat 33. §-nál élt elő-
szőr a plénumban a szólás jogával, de itt is
bizonyítékát szolgáltatotta jeles elméleti és
gyakorlati képességeinek s emellett — előtűnk
már ismert — pazar szellemességének is, kép-
viselőnk maró satírával támadta Apponyit és
az ellenzéket, kinek deklarációja nem egyéb
hippokrizisnél.

— Érthetetlen, — ugymond Szlezák —
hogy Apponyi miért bizza másra az alkotmány
és a közsabadságok megvédését, ha azok
tényleg veszedelemben vannak? De még
érthetlenebb, hogy miért bizza ezt a védel-
met olyanokra, akik aztán nem teljesítik!
Ugy látszik, — folytatta a párt élénk derülsége
közt, — hogy Apponyi csak a konferensziert
szerepét vállalta, aki után két órákor meg-
jelentek az igazi szereplők, a botrányesinálók!

A beszéd hatásán és értéken mitsem
változtatott az a körülmény, hogy az elnök a
szónokot figyelmeztette, hogy szorosán a tárgy-
nál maradjon, mert a ház többsége élénk
tetszettel és szemmel látható érdeklődéssel
hallgatta a beszédnek azt a részét is, mely
nem volt ugyan szoros vonatkozásban a
tárggyal, de nem is állott attól egész távol,
mivel az ellenzéknek ezen fontos alkotmány-
jogi javaslat körüli eljárását találoán és gyil-
kos gunnyal jellemezte.

A beszédet a „Budapesti Napló“ után a
következőkben ismertettük:

Apponyi hippokrizise.

Szlezák Lajos: T. képviselőház! (Hall-
juk! Halljuk!) A szőnyegen forgó törvényja-
vaslat tárgyalása előtt gróf Apponyi Albert
képviselelő is az egész ellenzék nevében egy
deklarációt tett a Ház színe előtt, amelyben
azt állítja, hogy a tárgyalás alatt levő törvény-
javaslat egy szemé a kormány és a pártja
által elkövetett alkotmánytiprásoknak, jogron-
tásoknak és az alkotmánybiztosítékok elköb-
zésából fűzött láncolatnak, amely hovatovább
anyagi és erkölcsi romlásba viszi és a jogi
anarchia felé kergeti a nemzetet. Az, hogy
ez a deklaráció egy kiméletlen és minden
tekintetben illoyalisan folytatott ellenzéki
hadjárat közben elhangzott, (Igaz! Ugy van!
a jobboldalon) semmiképpen sem csodálatos.
Ha van valami a dologban, amit csodálnunk
kell, csak az, hogy ez a deklaráció gróf
Apponyi Albert ajkáról hangzott el. (Igaz!
Ugy van! a jobboldalon.) Én azt hiszem t.
képviselelőház, hogy gróf Apponyi Albert kép-
viselő ur maga is jól érezte helyzetének
fonákságát s a deklarációban rejlő nagy hi-
pokrizist (Igaz! Ugy van! Felkiáltások a jobb-
oldalon: Ez az!), amildőn az indokolás köte-
lezettségét másokra hárította át, akik —
ugymond — a dologhoz speciális ismereteik
folytán különösebb szakértelemmel szólhatnak.
Én azt hiszem, hogy az alkotmányt, a köz-
szabadságokat, a szabadságjogokat igazán
komolyan fenyegető veszélye felismeréséhez
egy politikusnak sem és legkevésbé gróf

Apponyi Albertnek, nincs szakértőkre szük-
ségre, és úgy hiszem abban sem kételkedhetik
senki, hogy azok a veszélyek, amelyek a
deklarációban felhangzottak, csakugyan igazán
komolyan léteznének, azoknak gróf Apponyi-
nál hivatottabb interpretátora itt a t. Ház
színe előtt az ellenzék padjaiban nem volna.
(Igaz! Ugy van! a jobboldalon.) De Apponyi
Albert gróf igen t. képviselő ur úgy látszik
csak a „conférencier“ szerepét vállalta magára
ezen törvényjavaslatnál (Elénk derülség a
jobboldalon) és ezt elvégezve, eltűnt a füg-
göny mögött, ahonnan pont 2 órákor, bemon-
dott időre elővoultak azok, kik az ő végtelen
botrányesinálásukkal rácafoltak szellemi vezé-
rüknek kijelentéseire, azok komolyságára.
(Igaz! Ugy van!) Nagyon csodálom gr.
Apponyi Albertnek és az ellenzéken ülő
komoly és belátó férfiaknak logikáját. Azt
hiszik a t. ellenzék, hogy ha az országot, a
nemzetet csakugyan az anyagi- és erkölcsi
pusztulásnak, a jogi anarchiának veszélye fe-
nyegegeti, ahogy a deklarációban ezt gr. Appo-
nyi Albert kijelentette vajjon a botrányesinálás
az a mód, amely a nemzetet az ő alvásából,
tespedéséből felrázza? T. Ház! Az ellenzék-
nek az alkotmányt védő fegyvertárában eddig
csak gyermekjáték-szereket, hangszereket lát-
tunk és ha most az ellenzéknek egyik igen
tisztelt invenciózus tagjának az a gondolata
támadt, hogy ezt a fegyvertárt egy pakli kár-
tyával gyarapítsák és gazdagítsák, (Elénk de-
rültség.) mer, úgy látszik, a Corpus juris
lapjainak forgatása ő reá nézve talán valami-
vel kényelmelenebb . . .

Élnök (Csenget.): Én ugyan hiszem, hogy
a t. képviselő ur összefüggésbe fogja hozni a
33. §-al mindazokat, amiket eddig előadott,
azonban most már kérnem kell, hogy szives-
kedjék a tárgyhoz közeledni.

Szlezák Lajos: . . . csak néhány szóval
akarom ezt befejezni. (Zaj. Halljuk! Halljuk!
Élnök csenget.) akkor t. Ház én azt hiszem,
hogy ennek a képviselőnek nem sikerült be-
bizonyítani azt, amit pedig bizonyítani az el-
lenzéknek talán kötelességében állott volna,
hogy t. i. küzdelmük komoly, hanem ellenke-
zőleg, újabb bizonyítékokat szolgáltatott arra,
hogy az ő küzdelmük csak paródiája, profa-
nizálása azoknak a nagy időknak, azoknak a
nagy embereknek s azoknak az önfeláldozó
nagy küzdelmeknek, amelyekre untalan hivat-
koznak. (Igaz! Ugy van!)

Én az esküdték feladatát, amint ez eskü-
jök szövegében is befoglaltatik, abban talá-
lom, hogy ők tartoznak az alaki jogot az
anyagi igazsággal kiegyenlíteni. És bár ezt a
nézetet vallom és bár az esküdtzéki inté-
mények hive vagyok, mégis ki kell jelentenem,
hogy minden törvénynek és minden jognak
aiapját és kuforrását képező észszerűség
mondja azt, hogy az esküdték azzal a joggal,
hogy egyes esetekben a törvény szigorú alkalm-
mazásától eltekinthetnek, csak igen kivételes
esetben élhetnek.

Ámde az esküdtbiróság életbeléptetése
után mit tapasztaltunk? Azt, hogy aminek a
törvény és az észszerűség szerint kivétel-
számba kellett volna mennie, az nálunk sza-
bály lett.

A midőn ez a felmentési örület — hogy
igy fejezzem ki magamat — már-már meg-
rendíteni látszott a jogbiztonságba, a büntető
igazságszolgáltatásba vetett hitet, nem volt e
a kormánynak és ennek a pártnak is kötele-
sége olyan törvényjavaslatról gondoskodni,
amely háttart szab ennek a felmentési örület-
nek, amely visszaállítja a törvény tisztelét

és a büntető igazságszolgáltatás iránt már-már
megrendült hitet?

A beszéd végző mondatait — a Pester
Lloyd tudósítása szerint — a többség lelkes
éljenzése és zajos helyeslése között mondotta
el képviselőnk, akit a sikerült és feltűnést
keltett beszédért, hangosan üdvözölték.

Nagy elégtételünkre és büszkeségünkre
szolgál, hogy képviselőnk első parlamenti
szereplése mindenben igazolta azokat a vára-
kozásokat, melyeket mi — tehetségeit és ké-
pességeit ismerve — egész természetesen
találunk.

AMI MÉG NINCSEN.

IX.

A családi élet szentségét bolygatni
— nem áll jogában senkinek. Mindenki
saját tetszése, saját guszta szerint
rendezi azt be. De van annak egy tagja
— a cseléd, — erről akarok egyet mást
elmondani.

Még nem létezett cseléd törvény, s
már régtől fogva odaszámították a cse-
lédet a családhoz. Talán bizalmasabb
és barátságosabb is volt régente a vi-
szony munkaadó és cseléd közt. Hogy
a két faktor közötti viszony manap nem
a legrózsásabb — az kézenfekvő. A
háziasszonyok tele vannak panasszal,
hogy a cselédek erkölcstelenek, nem
szeretnek s nem is tudnak dolgozni,
helyüket folyton változtatják stb.

A cselédkérdésben meglehetősen ta-
pasztalatom van. Nemcsak idehaza,
hanem külföldi bolyongásaim alkalmá-
val is bőséges alkalmam nyílt arra,
hogy az iskolával oly szorosán össze-
függő családi életbe is tüzetesebben
bepillantottam. Akárhányszor előfor-
dult, hogy egy-egy külföldi kollegánál
ebédre vagy vacsorára voltam invitálva.
Ilyenkor meglepett engem az a bizal-
mas viszony, mely a cseléd és a család
minden egyes tagja közt fennállott. Min-
denütt ott találtam a fehérkötényes,
bodroshaju cselédet az ebédlőasztalnál
s nemcsak közösen étkeznek, hanem
az ildomos és jelentékeny műveltségről
tanuskodó szolgálóleányok étkezés alatt
éppúgy részt vesznek a diskurzusban,
mint bármelyik családtag.

Külföldön tehát a cseléd nem
kizárólag azért áll szolgálatba, hogy
mindennapi kenyerét megkeresse, hanem
azért is, mert tovább akar művelődni.
A családok meg nem használják föl
kizárólag szolgálai teendőkre, hanem
módot és alkalmat nyújtanak a cselédnek,
hogy derék, becsületes és munkás haja-
donokká fejlődhesseken. Mennyivel más
a helyzet minálunk! A legtöbbjét csak
a nyomoruság készíti, hogy szolgálatba
álljon. A cselédséget nálunk lealaco-
nyító foglalkozásnak tartják. Azért jobb

családból — ha még oly nagy is a nyomor — nagyrítván megy valaki cselédnek; inkább éheznek.

Nálunk általában a cselédet úgy tekintik, mint fizetett gépet, melynek a rászabott munkát el kell végeznie. Legtöbb háznál nincs a cseléd részére egy jó szó vagy barátságos beszélgetés. Nincs, aki buzdítaná s örömet fakasztana szívében. Állandóan korholják, szidják. Ritkán részesül elismerésben. Néhol az ételből se jut ki neki elég. Istentiszteletre nem küldik és nem eresztik. Erkölcsi irányításban nem részesül. Pedig abból a cselédből valamikor családanya lesz. A család boldogsága elsősorban a családanyától függ. S ezek az anyák nevelik az alsó néposztályt. Ezek az anyák épül föl a munkásosztály boldogsága, vagy boldogtalansága.

Mindezek a körülmények a cselédvédelem gondolatára kell, hogy vezessenek bennünket. Németországban már régóta vannak u. n. cselédnevelőintézetek. Budapesten cselédothont alapítottak néhány évvel ezelőtt, ahol főrangú hölgyek foglalkoznak a cselédotthonokban összegyűjtött munkásnőkkel.

Egy ily cselédothont létesítésére hívom fel az illetékes körök figyelmét. Ennek a szociális intézménynek az lenne a feladata, hogy a vidékről ide szakadt szolgálóleányok kivételénél a cseléd-kupeczek körmeiből és az Otthonban védelmet, tanácsot, segítséget kapjanak és erkölcsi irányításban részesüljenek. A cselédnek óriási nagy százaléka analfabeta. Arra is nyújthatna alkalmat a cselédothont, hogy az analfabeta cseléd — a jövőendő családanyák — megtanuljanak írni, olvasni, számolni, hogy majdan mint szülők támogathassák az iskola oktató munkáját. Ha a cselédothont intézményét megvalósítjuk, akkor egy csapásra megfogunk szünni a napirenden lévő cselédmizériák. A cselédothont révén szolgálatba állt hajadonok hű segítőitársai lesznek a család-
nak, s a háziasszonyok versenyezve fogják keresni a romlatlan, lelkiismeretes, a munkát szerető és dolgozni tudó szolgálóleányokat. F—

Nyilvános vegyvizsgáló állomásunk.

Az 1895. évi XLVI. t. c. szerint az élelmiszerek hamisítása büntetendő cselekményt képez. Bővebben tárgyalja az említett törvény rendelkezését a földművelésügyi miniszteriumnak 1896. évben 38.286. sz. alatt kiadott végrehajtási szabályzata. A törvény intencióinak megfelelően gondoskodni kellett oly intézményről, amelyben az élelmiszerek és a közéletben fontos szerepet játszó mezőgazdasági, kereskedelmi és iparcsikkek hamisítása tudományos — tehát föltétlenül megbízható — alapon kimutatható legyen. Ezen az alapon létesültek az u. n. nyilvános vegyvizsgáló állomások, melyeknek, egyéb fontos rendelkezésük mellett, főcéljuk a mezőgazdaságnak tudományos alapon való följávitása, valamint az ipari és kereskedelmi termékek hamisításátlan kimutatása.

Városunkban is működik ily nyilvános vegyvizsgáló állomás dr. Decsy Dezső szakavatott vezetése alatt. Erről a fontos intézményről a nagyközönségnek alig van fogalma. Ott van a vegyvizsgáló a város egyik legfor-

galmasabb utcájában, közel a vasutállóhoz. Százával, ezrével olvassák az emberek a Petőfi-utca elején álló emeletes épületen a hármas feliratot anélkül, hogy közelebből érdeklődnének a szó alatti, saját érdeküket szolgáló intézmény iránt. Alig három éve, hogy dr. Decsy, az intézet vezetője működését városunkban megkezdte, máris fölötté áldásos és nagyhorderejű közhasznú eredményeket ért el. Fogyasztóközönségünk jól tudja, hogy élelmi piacunk ezelőtt mennyire volt fertözve hamisított árukkal. Hol itt, hol ott fakadt ki a nagyarányu hamisításoknak undor fakélya. Így p. o. a tejnek általában 80%-a vízzel volt keverve. Vegyvizsgálóintézetünk működése óta alig hallható panasz aziránt, hogy országoshírű piacunkon hamis élelmiszereket árulnának.

De nemcsak a fogyasztóközönség élvezi nyilvános vegyvizsgáló állomásunk jótékony hatását, hanem mindenrendű kis és nagyember részesedik annak áldásaiban. A kereskedők akárhányszor rossz minőségű portékát kapnak a nagyvállalatoktól és a gyáraktól. Ők jóhiszeműleg árulják az illető árucikket, de ezeknek hasznavehetetlensége csak akkor szokott kitűnni, mikor a gyakorlatban felhasználatnak. Így p. o. a finiszt olesó minőségű olajjal keverik, s ez az oka, hogy nehezen szárad. A szappanfőzéshez szükséges lugkóvet a kereskedő 100%-osnak veszi, s a gyakorlatban kitűnik, hogy az gyakran csak 30–40%-os. A korpát szokták a teljesen értéktelen rizspelyvével keverni s ezáltal rontják a tápértékét. Akárhányszor halljuk a szőlősgazdák panaszát, hogy 3–5-ször permetezték a szőlőt és mégis pusztítja azokat a peronospora. Miért? A vegyész megfelel rá: a rézgálicot keverték, azaz inkább hamisították a hasonló, de értéktelen vasgáliccal s ezáltal gyöngült a permetezés hatékonysága.

Érzékeny veszteséget jelentő hamisítások fordulnak elő az ujabban nagy kelendősegre kapott műtrágya kereskedelmében. Az 1% szuperfoszfátot tartalmazó műtrágya métermázsáját 50 fillérért bocsátják kereskedésbe. Tehát 1 q műtrágya, per 16% szuperfoszfát, 8 K áron kel el. Ha már most a gyár, vagy a nagyvállalat 1–2%-kal kevesebb szuperfoszfátot vegyi a trágyába, az a vagonszámra rendelt árunál ezekre menő veszteséget jelent a kereskedőre, illetve a konzumens közönségre nézve.

Ilyen és számtalan más hasonló esetekben a vegyvizsgáló állomás derít fényt, a kérdéses keverékek és vegyületek állapotára. Azért fölhívjuk a közönség figyelmét erre a megbecsülhetetlen közigazdasági intézményre. De nemcsak a hamisítások kipuhatolására fordulunk a vegyvizsgáló állomáshoz, hanem keressük azt föl a földanalízis szempontjából is, hogy t. i. kertünkbe, szőlőnkbe, földünkre csak oly növényfajokat ültessünk, melyek a talaj vegyi alkotásának megfelelnek. Az intézet előzőeken vezetője készséggel nyújt felvilágosítást a hozzá fordulóknak. F—

HIREK.

A kolera. Belgyimiszteri jelentés szerint vármegyénk északi részén fekvő Szond községben 12 koleramegbetegedés konstatált.

Halálozás. Özv. Miczky Mórné pécsi lakosnő, kit Ujvidéken is általánosan tisztelték és szerettek, mint részvétellel értesülünk meghalt. Az elhunytban dr. Gál Ödön ügyvéd, törvh. biz. tag anyósát gyászolja.

Ipolyi hangverseny. Ipolyi László hegedűművész hangversenye f. hó 17-én lesz a Dugyerszky-féle színházban, a következő műsorral: 1. Fr. Veracini: Kamaraszónáta E-moll számozott basszussal. Ritornello. Allegro con fuoco. Menuetto. Giga. 2. M. Bruch: Hegedűverseny G-moll. Előjáték. Adagio. Finale. 3. Pugnani—Kreisler: a) Praeludium es Allegro. C. Sain—Seans: b) La cigne. H. Wieniawszky: c) Polonaise D-dur. 4. N. Paganini: Hegedűverseny D-dur. — Ipolyiról a Világ ezt írja: Ipolyi László, a fiatal hegedűművész, ki tavalyi bemutatkozásánál bámulatba ejtette hangversenyközönségünket és kinek nagy tehetségéről az egész sajtó egyöntetűen a legnagyobb elragadtatás hangján nyilatkozott, jelenleg

Németországban arat szenzációs sikereket és többek közt a napokban Kölnben Fritz Steinbach hirnevés dirigens vezénylete mellett nagy sikerrel játszott. Egyetlen hangversenye a Zeneakadémiában november 13-án lesz.

Hirtelen halál. Csütörtökön reggel hazulról elindult Heicz József nyugalmazott kisbíró, mire a II. Rákóczi Ferenc-út 86. házszám alá ért, hirtelen összeesett és meghalt. Szív szélhűdés ölte meg.

Imre napja. Szerdán volt Imre napja, amikor egyeseket tisztelőik s jóbarátaik fel szokták keresni, hogy jókívánásaitok tolmácsolják. Városunkban köztisztviselőben álló Dietzgen Imre nagykereskedőt, Szabó Imre törvényszéki bírót, dr. Deák Imre városi főorvost sokan keresték fel s vidám hangulatban éltették a szeretetreméltó házigazdákat.

Ösztöndíjas banktisztviselő. Méltó kitüntetésben részesült Csernyei Mór, az „Ujvidéki Napló“ felelős szerkesztőjének ambiciózus fia Csernyei Jenő, a Budapesti Központi Keres. és Iparbank nagy képzettségű tisztviselője. Nevezett, dr. Szlezák Lajos képviselőnk közbenjárása folytán, állami ösztöndíjban részesült, melyet a törekvő fiatalember arra használ föl, hogy a külföldi kereskedelmi gócpontokat (Hamburg, London, Páris) tanulmányozza. Gratulálunk!

Halálozás. Surány Ignác, f. hó 6-án, életéek 70-ik évében hosszas szenvedés után elhunyt. Temetése f. hó 9-én d. u. 1/3 óra-
kor a gyászházban (II. Rákóczi Ferenc-út 41.) lesz.

Elöléptetés. Az idei novemberi előléptetés sok tisztviselőt juttatott egy fokkal magasabbra a ranglétrán, így Dózsa László vasuti tisztet is, aki a IX. fizetési osztály 3-ik fokozatába neveztetett ki.

A megyei bizottsági tag választások a jövő hónapban fognak megtartani megszerte. Nálunk is már készülődnek a választásokra. Egyes körökben foglalkoznak a jelölésekkel és csak a választási nap kitűzését várják, hogy megkezdődjön a komolyabb mozgalom és korteskedés.

Psilander esték a Tivoliban. Zsufolt házat vonzott pénteken és szombat a sétatéri TIVOLI mozgóba, „A fenség“ című 3 felvonásos Nordisk dráma, amelynek főszerepét Waldemár Psilander, a nők bálványozott kedvence és Ellen Aggerholm, a kitinő dán moziszínésznő játsszák. E remek műfilm, mely még ma is látható, érdekesítő kísértő műsor keretében kerül színre, melyből különösen ki kell emelni a Bogdanovics karlócai patriacha temetéséről készült eredeti helyszíni felvételt. Óriási szenzációt kelt a hétfő: és kedden színe kerülő műsor is, melynek slagereként „A hollandi leány“ című két felvonásos dr. van jelezve. Az agilis igazgató jó ízlését dicsérik e remek műfilmek, melyek meghozatala nagy költségébe került az áldozatkész igazgatósnak.

*Csak azoknak a cigarettázóknak
a kik egészségükre való tekintettel
nem sajnálnak naponta 1-2 fillért,
többet kiadni:*

Subspecialité
120 lap 20 fillér
70 " 12 "
Adóhoz (100) hivoly 70 "

*Orvosi tanszera a hüvelyek
és laposkák bronx- és szinnyomás,
valamint aszradék: igy névezett
Ambrás nélkül vannak, de minden
laposkában és hüvelyben benne
van viznyomással s. a. a. a. a.
és a gyáros aláírása: Modiano*

Főraktár: ERNST JÁNOS és FIAI dohány nagy és különlegességi árudájában. 7—15

Vállalkozók figyelmébe. A m. kir. budapesti I. honvéd kerület hadbiztossága az Ujvidéki állomáson elhelyezett m. kir. honvéd csapatok (intézetek) részére 1914. évi január 1-től: 1914. december 31-ig szükséges kenyér és zab szállításának biztosítására folyó évi november hó 21 én a m. kir. 6. honvédszázados III. zászlóalj gazdasági hivatalában nyilvános versenytárgyalást tart. Az összes tudnivalók a városháza előcsarnokában kifüggesztett „Hirdetmény”-ből tudhatók meg.

A tanítók és a posta. A kultuszminiszter utasítása értelmében az állmsegélyes tanítók nyugtatóványaitak portómentesen küldhetik az adóhivatalnak és ez is jogosítva van a pénz portómentes küldésére. Sok helyütt a posta nem akarja akceptálni ezeket a jogokat és sok tanítót visszautasítottak már az egyes postahivatalok. Mivel azonban a nyugtatóványok portómentes küldésére a tanítóknak joguk van, helyesen teszik, ha minden egyes esetben orvoslást keresnek ez illetékes póstaigazgató-ságnál.

Beteg állatot nem szabad levágni. A földművelésügyi miniszter leiratot intézett a vármegyékhöz, melyben tudatja, hogy az állati betegségek a hus élvezése által — a tudomány mai állása szerint — az emberi szervezetre is veszélyesek, miért is beteg állatok levágását eltiltja. A beteg állatoknak még a bőrét sem szabad felhasználni, hanem a hússal együtt meg kell semmisíteni.

Tűz egy trafikban. Nagy riadalom volt f. hó 4-én Zomborban a Kossuth Lajos-utcán. Berger Mórné kistőzsés eltávozott az üzletből, hogy valami bevásárlást eszközöljön. Míg ő távol volt, a kályha közelében levő cigarettapapírja meggyult és a butorja is kezdett már égni. Mire visszajött, nagy embertömeg összeverődött, a helyiség ajtaját fészesgetni kezdték. Mikor a visszatért trafikusból kinyitotta az üzlet ajtaját, oly füstfelhő töltött ki, hogy veszélyvel járt az üzlet megmentése. Csak nagynehezen sikerült a füsttel megtelt üzletbe bejutni és a trafikusból szerencsésjére a tüzet meg idejében lehetett lokalizálni.

A osolédbér visszatartása. Felmerült eset alkalmából a földművelésügyi miniszter elvi jelentőségű határozatban kimondotta, hogy azon körülmény folytán, hogy a gazda a cselédnek szolgálatából való eltávózása alkalmával a bér kifizetését megtagadta, nem állapítható meg, hogy a visszatartás a jelzett alkalommal veszi kezdetét, hanem visszatartás csakis az 1907 évi XLV. t.-c. 47. §-ban, a panasztételre nézve előirt nyolcadik naptól számítható.

Az egyesületek működésének ellenőrzése. A belügyminiszter nemrég több fővárosi társaskört oszlatott fel, amelyek egyesületi céger alatt közönséges kártyabarlangok voltak. Ez akció további folyamánként most a miniszteriumban egy szabályrendeletet dolgoznak melynek célja az egyesületek és társaskörök szigorúbb ellenőrzése. A kibocsátandó rendeletben a miniszter ki akarja terjeszteni a hatóságok jogkörét arra is, hogy az egyesületek tényleg a jóváhagyott alapszabályok értelmében működnek-e, betartják-e az alapszabályokat és esetleg nem pusztán azért alakították-e az egyesületet, hogy abban tiltott játékokat folytassanak.

33068. sz. kig. 1913.

Hirdetmény.

Alulírott városi tanács az 1909. évi XI. t.-c. 4. §-a értelmében közhírré teszi, hogy a folyó évre érvényesített és az ingatlan birtok után kivett általános jövedelmi pótdóljástrom folyó évi november hó 3-tól november hó 10-ig a városi tanács adóügyi osztályánál (városháza földsz. 14. ajtó) közszemlére van kitéve és hogy érdekelték a lajstrom közszemlére kitételét illetve az előírt követő 15 nap alatt, felebbezéseiket a városi tanács iktató hivatalában nyújtandók be.

Ujvidéki szab. kir. város tanácsa, 1913. évi október hó 29-én.

dr. Demetrovits Vladimír,
kir. tanácsos, polgármester.

RIPORTOK.

Dr. Szlezák Lajos képviselőnk beszéde a házban közfelfűtést keltett — nálunk nem; mert mi ismertük őt — most már ismerni fogják a házban is, s azok közé a kevés képviselők közé fog tartozni, akit odatett is ismernek, idelent is; a legtöbb képviselőt ugyanis *vagy csak fent, vagy csak lent* (kerületében) ismernek.

Nem nagyon régen mindenki szidta az esküdtszéki intézményt. Kifogása volt ellene a bírónak, az ügyvédnek, az esküdtnek és a közönségnek egyaránt.

Most, hogy a kormány a sok vizzásságra alkalmat adó és sok lehetetlen helyzetet teremtő intézményt meg akarja reformálni, feljajdul az egész ország és *nebánsvirágként védi az agyonszidott esküdtszéket.*

Jpolyi Lacika világbiru hegedűművész november 17-iki hangversenye iránt szokatlan nagy érdeklődés mutatkozik. Ezt örömmel segezzük le, mert annak csalhatatlan bizonyítéka, *hogy a zene vonz.*

Bontogatják a régi magyar gimnázium falait. Maholnap véglegesen költözik ki az ódon falak közül Minerva istenasszony, tudományoszomjas serdülő hiveivel egyetemben. Az intézet igazgatója már régebben kivonult s helyet csinált az ideiglenesen odaköltözött rendőri bejelentő és a városi javadalmi hivatalnak.

A városháza belső renoválása már közel áll a befejezéshez. Szébb lesz mint volt valaha. A tanácsterem szimbólikus festményei és az izléses aranyozások különösen ragadják meg figyelmünket. Csak aztán ujjabb baleset ne érje bölcs városatyáink munkahajlékat. Rip.

SPORT.

Az Ujvidéki Testgyakorlók Köre tagjai részére birkozó- és dzsiudzsiu-kurzust tart november 5—30-ig, *Nagy Ferenc* birkozó mester vezetése mellett. A tanfolyam helye a főgimnázium tornacsarnoka, hétfőn, szerdán és pénteken este 6—8-ig.

Jelentkezni ugyanott lehet.

CSARNOK.

MÁRTHA.

— Ne vakitson el a gazdagság, Mártha!
— Eh, anyám, mit ér így az életem?!
Meglásd, ha gazdag báróné leszek... Más anyát a leánya szerencsése boldoggá tenné!
Tükör előtt állott a leány és fehér homlokáról hátrasimította selymes haját. A nagy szerence fölött érzett öröme, lázas pirt festett bájos arcára. A nagybirtok és a kastély ura, — az öreg báró feleségül kérte a kis gazdatiszt leányát.

— Mártha, Isten látja lelkemet, csak azért adtalak intézetbe, hogy tanulj és a szüleid halála után is legyen kenyered. Sajnos, hogy gonosz és hiu lettél ott!

— Be furesán beszélsz, anyám? Ugy-e attól félsz, hogy a szegény öreg báró megöl? Hidd el, nem kíván tölem sokat, csak jó kedvet. Azt akarja, hogy énekeljek, zongorázzak, kacagjak, talán hogy ápoljam egy kissé, ennyi az egész! Engem bizony el nem rémit!

— Mártha, pénzért, hamis fényért készülsz eladni magad! Nagyravágyó vagy és gögös. Amde nehéz, keserű bűnhődés vár rád. Gondold meg gyermekem, nem a szórakoztatója leszel, csak... a felesége... Mártha, hallod-e?! A felesége! A tulajdona, testestől lelkestől a tulajdona! Hát Ballával mi lesz Mártha? Tudod, hogy imád és rövid idő múlva helyettes igazgatója lesz a birtoknak! Balla jószágos, hű fiu! Ne szédülj az örvénybe Mártha. Jól tudom, hogy kedveled Ballát, ne vétekezz, Mártha!

Gunyos mosolyra nyílnak a telt piros ajkak. Ballával?... Eh, mit bánja! Dolgoznia kellene az oldalán, akárcsak az anyjának és túrni az uraság szeszélyeit!... Igaz ugyan, hogy kedveli... de gazdaasszonya legyen talán az urának, cselédsorban dolgozzék, szolgáló legyen, holott parancsoló urnővé lehet?

— Könyörgök hozzád Mártha, hallgass reám, nem akarom, hogy egyetlen gyermekem boldogtalan legyen!

— Ne légy gyerekes, nektek is hasznokra lesz, ha hozzá megyek!

— Elhallgass! — fortant fel az öreg asszony. Bennünket ne keverj be az ügybe. Igaz, hogy nem bővelkedünk javakban, de elégedettek vagyunk és boldogok. Gazdagság egymaga nem boldogít, Mártha!

— De boldogtalaná sem tesz, anyám! Szegénység boldogtalanság... és... és... később ha... Eh, a szerelem egymaga sem boldogíthat!

— Tévedsz gyermekem, a szerelem egymaga is boldogít!

— Maradi vagy édes anyám, a felfogásod is az!

— Mártha! — az asszony hangját remegővé teszi az izgalom. — Ismertem egy fiatal asszonyt, aki elhagyta a vőlegényét és eladta magát egy aggastyánnak! Tudod-e mi lett belőle Mártha? Megörjítette az egyik utáni vágyódása és a másik megutálása, hallod-e Mártha! Az undor ölte meg...

Kocsi érkezett a kastélyba. Inas segít ki belőle egy öreg urat.

— Jó napot János! Rosszabbul van a báró ur!

— Ugy. Hm! — modja elgondolkozva az öreg ur s a szőnyeggel letakart lépcsőn lassan felhalad az emeletre.

A nagy, csodaszép faragványu butorokka, diszített teremben fázósan ült a kastély ural a báró. Apró, vézna emberke, csupa ránc, arcoskája olyan, mint egy összeaszalt piros alma. Apró lábai a kandalló szélén nyugosznak, belebámul a tűzbe, nézi a sístergő, lobogó lánggal égő fatuskókat.

Összeerezent amikor a vendég belép és meglepő gyorsasággal ugrik fel a helyéről, csaknem neveltségessé válik fiatalos mozgékonyasága által, mely kellemetlenné teszi a hetvenéves aggastyánt.

A báró és Mándy tanácsost gyermekkoruk óta intim barátság fűzi egymáshoz. Külsejük ellentétes egészen. Mándy magas, szélesvállu, férfias, nyílt arcú és magas kora dacára katonás, egyenes az alakja. A báró apró, összeszáradt emberke, betegesen reszkető kezekkel. Valóságos rajongással csüng deli barátján. E barátságot csak akkor fenyegeti veszély, ha Mándy tanácsos a halált említi.

A báró irtózik a halál gondolatától. Élni, élni, élni akar. Fiatal szeretne lenni még egyszer. Folyton azon töri kis fejét, hogyan, miképen tehetné ezt lehetővé. És egyszeribe nagyszerű ötlete támadt. Megnősül! Egyszerűen megnősül. Természetesen melegvérű, fiatal leányt vesz feleségül, aki csengő kacagással, vig dalolással tölti be a zord kastély szobát; aki bizonyosan puha karokkal melegen magához öleli és rálehelí fiatalágának üdőségét! Ez majd flatalságot önt ő belé is és eltünteti az árnyékokat, melyeket a halál rémesen odafönt n nagy, széles falakra.

Nem is gondolt szerelemre, Isten őriz! Csak meletet, napsugaras meletet, fiatalágot akart, gyógyszert a halálfélelme ellen.

A kandalló mellett egymással szemben ül a két aggastyán. A báró elmondotta házassági tervét a barátjának, elmondta hogy feleségül veszi Márhát, egyik gazdatisztjének a gyönyörű leányát.

— Nem szégyenled magadat — dörmögi Mándy — nézz a tükörbe! Házasságról álmodozol és az egyik lábball már a sirban vagy!

— Ezért, látod, ezért tesszem, nem akarok mindig a sirra gondolni, nem a halált akarom látni, inkább Márhában gyönyörködni.

— Még beleőrülsz Andor, meglásd! Nem szeretném megérni, hogy kényszerzubbonyt rakjanak rád, öreg pajtás! Azt hittem, hogy azért hívatok, mert betegnek érzed magad, arra nem számítottam, hogy ilyen badarság motoszkál vén fejedben! Szégyeld magad, öreg!

(Folytatjuk.)

VILLA

az ujvidéki tisztviselőtelepen — mely 5 szobából, nagy verandából, téli-, nyári- és mosókonyhából, fayanc-berendezéssel felszerelt fürdőszobából, fa- és kokszkamrából, pincéből, virágos- és konyhakertből, elkerített baromfiudvarból állal és disznóállal, villany- és vízvezetékkel, 13 1/2 m. mély fúrt és ihatóvízű villanymotoros szivó- és nyomókútból áll — 1914. január hó 1-től kiadó esetleg eladó. Bővebbet: *Molnár Károly* polg. isk. tanárnál 1-5 *Coronidvársárhelyen.*

ANGOL nyelvben Berlitz-módszer szerinti oktatás új tanfolyama megkezdődött. Jelentkezni lehet **PARSONS G.** tanárnál, Tökölly Imre-utca 3. 16--

Ingyen ráfizetés nélkül becsérél öreg használt gramofonlemezeket ujakra **Wagner Hangszerkirály** Budapest, József-körút 15. — Árjegyzék ingyen. Cimre ügyeljen. 29-100

* **Férfi-, női- és gyermek-**
* **divatáruház** *

Kossuth Lajos-utca 29. sz. a.

Legnagyobb választék mindenféle legújabb divat szerint készült férfi, női és gyermekruhákban és konfekciókban.

47-52

Szabott ár!

Szabott ár!

ÁPOLÓNÓ!

Tisztelettel értesitem a nagyérdemű közönséget, miszerint számos évi gyakorlattal bír, bármilyen súlyos privát betegápolást és masszírozást jutányos árban elvállalok. Szíves érdeklődését és pártfogását kéri a n. é. közönségnek

BARTOK KATÓ, ápolónő
Hunyadi-utca 25.

1-1

1576. sz. 1913. végrh.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a nagybecskereki kir. törvényszéknek 17179/1913. számú végzése következtében Torontál-megyei takaré- és hitelbank nagybecskereki cég javára 44500 K s jár. erejéig 1913. évi október hó 10-én fogatósított kielégítési végrehajtás utján le- és felülfoglalt és 2847 K-ra becsült szobabutor és egyéb ingók nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek az ujvidéki kir. járásbíró 1913. évi V. 1933. sz. végzése folytán 44500 kor. tokekövetelés, ennek 1913. évi szeptember hó 1-ső napjától járó 6% kamatai, 1/8% váltódíj és eddig összesen 601 K 10 f bíróilag már megállapított költségek erejéig, Ujvidéken alperes lakásán Vasember leendő megtartására 1913-ik évi november hó 21-ik napjának délelőtti 9 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat masok is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-c. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Ujvidéken, 1913. évi nov. hó 4.

Basch Sándor, kir. bir. végrehajtó.

Pénzbeszedő!

Biztosító r.-t. helyi főügynöksége fix javadalmazás mellett pénzbeszedőt keres. Magyar, német és szerb nyelv ismerete megkívánatik. 2-2

Bővebbet *Andrássy-utca 2. szám alatt.*

OLVASSUK AZ „UJVIDÉKI HIRLAP”-OT.

Orient-szálloda

Budapest, VII., Rákóczy-út 42. sz.
— a Nemzeti színházzal szemben. —

Ujjonnan berendezve. A város központjában. A keleti és nyugati pályaudvartól villamoson 5 perc. Szobák 3 koronától feljebb. Hosszabb tartózkodás esetén á r e n g e d m é n y .

Szíves pártfogást kér **SCHAAR G.**

Telefon 134.

Arjegyzék ingyen és bérmentve.

Első délmagyarországi kocsigyár

REICH MÁTYÁS és LEBHERZ KÁROLY

UJVIDÉK (Limán).

Luxushintók, üzleti- és gazdasági-kocsik, mentő- és halottaskocsik, omnibuszok és luxusszánkók, a legegyszerűbbtől a legfinomabb kivitelig, állandó nagy raktára.

22-52

Ujvidék legnagyobb férfi-, női- és gyermekruha áruháza

KAPAMACSIJA J. ISTVÁN

Kossuth Lajos-utca 25. Az őszi és téli idényre ajánlja Ujvidék és környéke nagyérdemű közönségének rendkívül nagy raktárát **úri-, férfi-, női- és gyermekruhákban**; különösen hölgyek részére a legszebb párisi és berlini újdonságokat ranglan paletok és sport-jaquetekben, a legdivatosabb valódi angol és skót szöveteiből. Az árak a legjutányosabbak. Olcsón és nagy mennyiségben sikerülvén árukat beszerezni, abban a kellemes helyzetben vagyok, hogy **olcsóság** tekintetében is minden igényt kielégíthetek.

TANULÓK és IPAROSOK különös engedményben részesülnek. A nagyérdemű közönség saját érdekében cselekszik, ha szükségletét ezen rendkívül gazdag választéku áruházból szerzi be, ahol a legjobbat, legszebbet és legolcsóbbat vásárolhatja.

10— Cégem nem tévesztendő össze a helybeli Kapamacsija és Bondi céggel.

„Sirolin” Roche

ezerszeresen bevált

tüdőhurutok ellen

friss és idült

köhöges, hörghurutnál
tüdőgyulladások után.

Egészséges tüdők erős étvágy óvszer a
tüdővész ellen.

